

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Qvi ... Illas Omnes Complectitvr Historias, Qvæ Post Secvndam Sex
Tomorvm Editionem ...

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 ZV 1269

De Constabili Abbate Cauensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77432)

tur eum: ipse tamen Hierosolymam passurus, tanquam epulaturus, avidissime festinabat, dicens: Ecce alligatus spiritu vado in Hierusalem, quæ in ea ventura sunt mihi ignorans, nisi quod spiritus per omnes ciuitates protestatur mihi dicens: Quoniam vincula & tribulationes me manent: sed nihil horum vereor, nec facio animam meam preciosiorem, quam me; dum modò consummem cursum meum, & ministerium, quod accepi à Domino, testificari Euangelium gratiæ Dei. Ecce valatus turba flentium, minime flebitur, delinitus osculis, blanditus obsequijs, ad sui misericordiam non modò non mouetur, sed latus ad vincula & tormenta festinat, tanquam si ad nuptiale conuiuium pransurus accedat. Nos etiam, dilectissimi, imitatorum Christi sequentes exempla, fugiamus blanditias seculi, ad aduersa quælibet pro Deo perferenda lumbos mentis nostræ viriliter accingamus: & qui ad hæreditatem filiorum in patriam tendimus, in exilio positi, conseruorum iniurias æquanimitè toleremus, quatenus supernus inspector & arbiter noster considerans nos pro suæ iustionis imperio minime reluctantes, quanto nunc conspiciat oppressiores in poena, tãto postmodum remuneret feliciores in gloria, Iesus Christus Dominus noster, qui cum Deo patre & Spiritu sancto viuunt & regnant in secula seculorum, Amen.

Aduersa quælibet pro Deo perferenda, & inimicorum iniuriæ.

VITA CONSTABILIS, QVARTI AB-

BATIS MONASTERII SANCTISSIMAE TRINITATIS DE

Cava, prope Neapolim, conscripta ab eo, qui se testatur ea scribere, quæ ex seniorum monasterij narratione acceperat, Vtrum autem hic Abbas Constabilis in San-

ctis numeretur, necdum constat mihi. Obijt anno 1138.

Nos Vitam in capita distinximus.

VIA viri valde venerabilis Abbatis Constabilis mentem feci, ea etiam debemus scripturæ tradere, quæ de eiusdem vita atque miraculis venerabilis monasterij sui senes soliti sunt cum magna deuotione narrare. Hic itaque Lucania prouincia exortus, ab ipso pueritiæ suæ tempore viro Dei Leoni Abbati erudiendus à parentibus traditus fuerat: qui licet sub venerabilis senis huius institutione proficeret, tamen à viro æquè laudabili Petro Abbate monasterij, ordinis disciplina plenius instructus, ea perfectione claruit, vt conuersationis fulgorem non simplicem gereret, sed honestæ suæ vitæ gloriæ spiritualis doctrinæ radijs illustraret. Nam quod valde sublime Christianæ simplicitatis est, ferè ab ipso vitæ suæ initio iugum Domini leuè suscepit, & carnis suæ integritatem, cum immaculæ mentis splendore coniunctâ, usque ad vitæ suæ exitum duxit.

Febru. 17. Cap. 1.

Is. 20. fuit Abbas monasterij Cauenfis, & Petrus.

Quòd verò doctrinæ nobilitatem, decus, euangelicam simplicitatem, in vitæ suæ reuerentia omninò puram & simplicem tenuit, sed rectæ intentionis & pij operis bonum & tam decenter exhibuit, vt per simplicitatè optimè viueret, & per operis honestatem, quæ faciebat, contubernaliibus suaderet. Hinc ergò, vt palàm cernitur, quia magnus in regno cælorum sit, colligerè facile poterit, quia Euangelio repugnare non nouit, in eo quippè veritas dicit: Qui fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum. Quæ profectò doctrina non tãtum verbo impenditur, sed exemplo: quia nonnulli perfecti viri in sancta Ecclesia etsi verba prædicationis non exhibent, cæteris fidelibus per exempla eximie conuersationis placent, tacendo loquuntur, quia ad imitationis suæ studium electos alios voce exemplorum trahunt. Nec mirum, si suggerere efficacius possunt: quia etsi vnâ lingua tacet, quam habent carnis, tot linguis docent, quot proferunt exempla virtutum:

Cap. 2.

Constabilis vitæ reuerentia, & euangelica simplicitas. Matth. 5.

Sancti rã vitæ exemplo, quam verbo prædicant.

Hinc nanque est, quòd primis sanctæ Ecclesiæ doctoribus scientia omnium linguarum datur, vt succedaneum suum subsecutiua Ecclesia fortiretur: vt si linguas non habet omnium nationum, nulla vitæ eiusdem desint exempla virtutum. Sic nimirum summus pontifex sancta sanctorum ingredi, Domino iubente, præcipitur, cum docetur, vt in pulchritudinem vestis, extrema tintinnabulorum exhibeat

Cap. 3. Act. 2.

Exod. 28.

magnitudo soni. Sancta quippe sanctorum secreta vita est noui testamenti: quia dum redemptoris exemplo mundus perfectè despicitur, interiora tabernaculi per feruentia caelestis patriæ desideria iam tenentur. In hoc quippe sanctuarium velut summus pontifex solus intrat, quicumque redemptorem feruenter diligunt, quia dum singulariter in eius amore sustollitur, virtutum fulgore, velut pontificali veste in interioribus exornatur. Quæ si in exemplo aliorum prodeant, quia fidelium mentes ad piæ æmulationis studium prouocant, quasi in vestis pulchritudine tintinnabula multa sonant: quia torporem nostrum tot voces excitant, quot coram nostris oculis exempla virtutum clamant. Magnum ergò in regno caelorum verba non aliquid, sed opera faciunt: quia qui summa doceant, multi sunt qui autem summa, quæ sciunt, viuendo teneant, pauci. Et quia nonnulli sunt, qui bona, quæ faciunt, pro humilitatis teneritudine abscondunt, magni in regno caelorum, qui faciunt & docent, dignè prædicantur: quia profectò ex immensa virtute habent, vt fortia agant: & perfectà charitate, vt acta ad exemplum proferrant: ex solida humilitate, vt ea, quæ proferunt, nulla humanæ laudis aurâ corumpant.

Sanctū, nō
verba, sed
bona ope-
ra declarat

Cap. 4.
Vir Dei, fa-
uores ho-
minū con-
temnit.

Philip. 3.

Cap. 5.
Eximia hu-
milis ei
ac alia, do-
na.

Creatur
Abbas Ca-
uenis.

Cap. 6.
Vt sese in
prælatione
gesserit.

Operimen-
tum fratrum
vocat.

1. Cor. 9.

Cap. 7.

Hæc autè latius diximus, quæ licet venerando patri cōueniant, quia videlicet sublimi cōuersatione enituit, laudabilibus exemplis effulset, fauores hominū mirabilis sublimitate contempsit, tamen meritō excellentiā non explemus. Nam summa perfectionis summorum virorum qualitercunque dici potest, extota describi non potest. Suam quippè & eorum altitudinem egregius prædicator exposuit, dicens: Nostra cōuersatio in caelis est. Qui ergò Paulum, & eos, quos secum posuit, cupit exponere, ad caelum conscendat, & eiusdè secreta, adhuc hæc in terra positus, quàm acutè periderit, eiusdè gaudia quàm ardentè amauerit, inueniat. Qui autem Conitabilis Abbatis nostri perfectionem nouerunt, nullatenus ambigunt, quia cum Paulo & perfectis omnibus ex sententia dicere poterat: Nostra cōuersatio in caelis est. Corpore ergò despectus, mente maior mundo esse probatur: quo quasi paruò includi non poterat, quem altitudine superabat: vt quò de eo eminebat, in caelum sublimis poneret, ibiq; suæ cōuersationis situm locaret.

Sed vt quædam iam specialia eiusdè edisserā, ita omnibus ambitionibus seculi atq; delicijs vsq; ad mortem extitit inimicus, vt illas oblatas, illas appostas non paruò doleret, atq; à se magna cum indignatione repelleret. In instantia verò vigiliarum & orationis fratribus suis omnibus incomparabilis fuit. Sed cum tantus esset ac summus, illa tamen virtutum eiusdè celsitudo, humilitatis atq; mansuetudinis excellētia vincebatur. qua venerabilibus patribus suis ita se subdidit, vt agere nulla præsumeret, nisi quæ eorum voluntati placita, aut iniuncta imperio cognouisset. Quem nimirum cum non solum magnis pollere virtutibus, verum etiam in earum affectu solidum animæ habitum fixisse vir venerabilis Petrus Abbas cognosceret, senio iam defectus, æuo maturus, consensu communi omnium fratrum, labores suos ei credit, atque eum eisdem fratribus loco sui præposuit.

In eodem verò prælationis suæ culmine, tantæ virtutis splendore claruit, vt cum superior esset ordine, gestu & officio minor omnibus appareret. Sed & misericordie viscera illa habuit, quibus pro voto aliquem nunquam læsit, nullum contristauit: & vt illud insigne virtutis eius extollam, iustorum cultor, & peccatorum amicus fuit. Tanta quidè negligentibus fratribus beneuolentia iungebatur, vt ferè nullus ei cōscientiæ reatus, nullus suas negligētijs occultaret. Hunc quippè venerabilem patrem pro mirabili illo suæ charitatis affectu, quo regere culpas delinquentium solebat, operimentum fratrum vocare consueuerat. Reuerà occultas nequias erat, & celans reos, vt eos, quos pœnitendo purgaret, sine alicuius famæ obscuritate, semper venerabiles alijs monstrare potuisset. Sic nimirum piæ matris filiarum nauos superductis coloribus occultare solent, vt earum, quas diligunt, foeda lateant, pulchra non lateant. In se quidem Apostolicæ illius affectionis virtutem transfuderat, qua etsi lingua taceret, ministerij obsequio diceret. Omnibus omnia factus sum. Cum fortibus quidem valebat, sed fortitudinis suæ rigorem ad infirmorum roboranda membra soluebat. Cum feruentibus ad æterna currebat, sed vt tardos & tepidos traheret, sæpè à cursûs sui velocitate torpebat.

Sed inter tot & tanta virtutum dona, pristinæ humilitatis & mansuetudinis vigorem ita durauit, vt antè subditus, & postea tantæ multitudini prælatus idem videretur.

SURIUS

q. ber
u. ber

RVIII

5

DE CONSTABILI ABBATE CAVENSI

79

tur. Nam gradu tantum superior, gestu æqualis alijs apparebat. Illam quippe, quæ ei ex ordine monasterij reuerentia debebatur, ita reuult, ut magis sibi indignaretur exhibita, quam superbi & arrogantes dolere solent sibi penitus abnegatam. Quam profectò virtutem tanto dilectionis sapore condiuera, ut nunquam se prælatum recoleret, nisi obstinatorum valde nimia improbitas compulisset. Et ne videamur virum verbis maiorem facere, multi adhuc in monasterio supersunt, qui dum eiusdem conuersationem recolunt, in eiusdem descriptione pauca omnino atque indigna me dixisse iudicabunt. Sed tantus ac talis vir, post venerandi viri Petri Abbatris obitum, vix anno integro monasterium rexit, & consummato laboriosa huius vitæ cursu, ad gaudia æterna migravit. Quo certe ad æmulationem virtutis eiusdem, pluribus atq; apertis iudicijs ostensum est, quia nimirum debita carnis morte subtractus est, sed virtute spiritus discipulorum necessitatibus frequenter exhibitus.

Notatu digna pro Eclesiæ prælati.

Felix obitus eius.

Cap. 8.

Nam à quibusdam perfidæ mentis hominibus asserbatur, quia monasterij non paruas opes repositas habuisset, quas vi mortis præuetus, indicare nequaquam posset. Locum quoque se posse ostendere mentientes, non solum locum sed loca plurima cellulæ eiusdem fodere cœperunt. Cumque iam satis defossum esset, & inuenire nihil possent, quadam nocte venerando viro Abbati Simeoni apparuit, eiq; dixit: Deo teste, nihil amplius in cella fuit, nisi quantum inuenistis. Post hæc autem verba eum vehementer redarguens, quod stultis hominibus perperam credidisset, querere in vanum eum ultra prohibuit. Sicq; satis ostensum est, quia pro soluendo carnis debito obiit, sed promisso munere redemptoris viuuit.

Is fuit S. Abbas monasterij Cavenensis.

Sequuntur miracula.

Cap. 9.

Iohannes etiam Genusia magnam de eo solet narrare miraculum. Nam quadam die, cum extra monasterium in quadam cella manere iuberetur, deuotionis seruaore, quo in claustro manere cupiebat, patris monasterij præceptum molestè tulit, atque iter arripere murmurando cœpit. Non longè verò à monasterio, cum descendere de caballo voluisset, cecidit & costas fregit. Quod ergò plurimum voluit, ad monasterium relatus est: sed quia nimis obstinate voluit, non ut voluit, sanus, sed ut valde doluit, attritus. Ex more autem monasterij in infirmorum domo receptus, magnis doloribus cruciatur. In sequenti verò nocte merita beati viri Constabilis retractanti, in somnis apparuit, eumque de inobedientia atque murmuratione vehementer increpauit. Videbatur autem ei, quia ad se venientem venerabilem virum à superiori domo, Stephanus vir bonæ memoriæ, eiusdem numero per capellanus, cum vnguenti vasculo sequebatur: cuius vir sanctus operculum releuans, vnguentum eduxit, fractas fratris illius costas liniuit, eique dixit: Ecce sanus factus es, vade & deinceps humiliter viuas, & te præceptis maiorum in omnibus subdas. Mira dicturus sum: eurgilauit monachus, non solum salubri admonitione instructus, sed fugatis cunctis doloribus sanus. Tunc is, qui nisi alienis manibus ferri non poterat, cunctis stupentibus exiliuit, & iniunctam sibi obedientiam perficere festinauit. Pia enim Dei dispensatione actum in eo est, ut & à paruis culpræ maculis purgaretur, & beati viri merita proderentur. Nam prædictus Iohannes monachus aliter vir bonus & religiosus erat, psalmistaque præcipuus, sed vincere iram, ac linguam perfectè cohibere non poterat. Itaque percussus à Domino, sed curatus est à magistro: ut castigatio austerâ purgaret, & salus reddita virtutem & gloriam curantis ostenderet.

Pena inobedientia monachi.

Constabilis obitu nocte, costas fractas eius reparat.

Cap. 10.

Illud quoque silendum non arbitror, quod vir venerandus Rossemendus, tunc monasterij Prior, postea verò Pausatensis Abbas referre solitus est. Quodam namque tempore, cum petenti pauperi femoralem lineam tribuisset, sequenti die, ut proposuerat, pro veneratione eiusdem patris Missas celebrare non potuit. Subito tunc adfuit, qui ei suta femoralia detulit, atque tanti patris obsequio actum fecit.

Aliud miraculum.

Cap. 11.

In territorio Cilentino in monte, qui Licose præminet, dum quidam Salernitani iudices possessionum quarundam terminos quererent, subito tanta caligo nebula diffusa est, ut per nemus eiusdem montis errarent, & viam qua redirent, nusquam inuenire potuissent. Cumq; diu erratum esset, vnus eorum Versus iudex, viri venerabilis Constabilis merita sibi adesse flagitavit: cum ad verba precis eius lux solita loco restituta est, ut viam cernerent, & ad hospitium non tam de inuentione itinere, quam de lucis miraculo lati remanerent.

Amiffa lucis itinere, tantis restituit. for + remanent.

Cap. 12.

Pro necessitatibus fratrum nauis monasterij nauigabat in Africam, cui Iohannes

nes tunc monachus, nunc etiam Abbas. S. Benedicti preerat, atque in eiusdem obsequio Petrus quidam famulus deputatus erat. Quæ profecto naus inter Siciliam & Africam grauissima tempestate correpta, & vicinam sui resolutionem, & omnium interitum minabatur. Iam quippè nauæ collaborando defecerant, & ingredierem aquam prohibere ne intraret, aut quæ intrauerat eijcere præ lassitudine non valebant. Cum quæ iam omnis spes salutis abesset, præ tædio dormitanti monacho vir sanctus apparuit, & qui Saluatoris exemplo mundum vicerat, ipsius etiam verba exhortationis protulit, dicens: Confidite, & nolite timere. Quem cum monachus cerneret, rogare videbatur, vt nauem sui monasterij & nauas de instantis naufragijs periculo liberaret. Cui ille, vt erat benigni vultus & habitus, respondit, dicens: Ego nauem eripio, & monasterium custodire non cesso. Ecce iam tranquillitas temporis refundetur, venti silebunt freta quiescent. Sed vade, dic Simeoni Abati, vt corpus meum leuet, atque in sepulcro meo, quod in ecclesia mihi parauerant, collocent. Eadem hora etiam prædicto Petro monasterij famulo, in prora nauis nec plenè dormienti, nec ex toto vigilianti apparuit, & eadem dixit. Cum quæ ad se pariter redissent, mutuo quod viderant enarrabant: cum ecce quod facile audivi poterat, credi difficile, paruam illud transcurrentibus æquoris spatium, contrarius ventus siluit, mare quieuit, & nauis monasterij secundis impulsis flatibus, ad optatum Africæ portum venit.

Sui monasterij, etiam post mortem custodit

Iubet corpus suum leuari.

Cap. 13.

In eadem verò Africana ciuitate res æquè mirabilis acta est, quæ quia beati viri præconio conuenit, silentio comprimi nequaquam debet. Rex quidam eiusdem ciuitatis comperto, quod ad Africam expugnandam naualis exercitus mitteretur, omnes Christianos, qui illic erant, retinuit, nec redire ad propria sinebantur. Præfatus igitur frater monasterij in magna angustia positus, quia vt volebat, cum emptis mercibus redire non poterat memorati patris non dissimile auxilium sensit. Videbatur etenim sibi in somnis, quia in vinculis positus esset, à quibus venerabilis pater Constabilis veniens eum absolueret: cui etiam soluto præcipiebat, vt sine cunctatione nauem solueret, ad monasterium rediret, quia impedit, cum nullus potuisset. Euigilans autem monachus, de patris præsentia securus, licet magnè videretur quod tentabat audacia, nauem soluit, atque in ea secum nauas recepit. Quem profecto ausum pro solita feritate barbari regis mira benignitas subsecuta est. Nam vt Cauensem nauem solutam audiuit, patienter tulit, ablata carbasa & omnia ei arma restituit, atque ad propria redeundi liberam facultatem dedit. Sic, sancto viro parum fuit nauem eripere, nisi maiori virtute barbarorum corda mutasset.

Capitio fratri insonis appareret, eumque liberat.

Cor Regis mutat.

Cap. 14.

Circa finem vero operis huius, illud etiam memorandum puto, quod in eadem via maris, cum ad Africam nauigaret, Petrus monachus sibi accidisse testatur. Ait enim, quod in magno sole æstatis, omnibus quiescentibus ventis, ita alto pelago deprehensus cum nauigio fuerat, vt non minus per laboriosum putaret sic torreri, quam tempestate circumferri. Tunc memor illius miraculi quo vir Dei Constabilis monasterij nauem eriperant, eiusdem meritis nauiculæ suæ curam infundi postulauit, quæ & solis feruorem mitigaret, & ad desideratum portum perduceret. Cuius nimirum verba precis, mira virtus rogati patris secuta est. Nam statim sua uis aura flare coepit, quæ tandem nauem cum alijs pluribus usque ad Africæ portum duxit cum quæ ex illis nauibus transire locum alia cuperent, atque ad Italiam nauigare, aura illa protinus siluit: vt aperte cognosceret monachus, quia viri Dei meritis nauis sua aura in flueret, quam post illius portum habere naues reliquæ nequissent.

Cap. 15.

Illud quoque silendū non arbitror, quod eidem miraculo idem monachus ad dere solitus est. Ait enim, quia in eodem itinere duas piratarum naues offenderunt, qui primo impetu contra nauem monasterij concitatis æquoribus venientes, vbi parum proceperunt, eadem festinatione, quia irruere ceperant, retro fugerunt. Ex quibus profecto piratis quendam postea idem frater cognouit: à quo etiam cum quaereret, qua causa redissent illo die, cum monasterij nauiculam facile capere potuissent, respondit, dicens: Nos non ita vos vidimus: sed tanti ac tales à nobis visistis vt si accederemus, dubium non esset quod redire nobis sine ingenti cede minime liceret. Quod nimirum viri Dei Constabilis meritis actum esse quis dubitet? vt calidius terreretur, ne feruorum Dei sumptus inuaderent, si nauis empticias raperet quam præsidia hominis non tutarent,

periret per ratas nauis monasterij capiunt.

for. res empticias

Nec

SURIUS

q. ber
u. ber

RVIII

5

DE CONSTABILI ABBATE CAVENSI.

31

Nec hoc quoque silentio prætereundum est, quod quidam frater Petrus de arce, cum Sacristæ officium gereret, & funem fractum vellet ligare, vbi lucernæ ante Crucem solent ardere, posuit scalam, & cum esset in summitate scalar, ceci- dit: sed cum caderet, clamabat, dicens: Sancte Constabilis adiuua me. Sicque me- ritis beati viri, de tanto præcipitio cadens, nullam in suo corpore passus est læ- sionem.

Cap. 16.

Ab alto lo-
co, cadere
fratrem cõ-
seruat ille
sum.

Item cum beata recordationis Arborius, huius monasterij Prior venerabilis, iacens in domo infirmorum, instantissimè & sine intermissione dolore lateris cruciaretur, nec alicuius consilij, vel suæ salutis remedium inuenire potuisset, ad beati viri sepulcrum se deportari fecit, & cum aliquantisper ibi orasset, meritis beati viri dolor lateris continuo ita ab eo discessit, ac si ipsum dolor ille nullate- nus tetigisset. Alius quoque frater, cum quartanas febres pateretur, nec villo modo aliquo consilio liberari posset, ad beati viri tumulū deuotissimis precibus accessit, & paucis diebus interpositis, beati viri meritis liberatus est. Candela quoque, quæ ante Crucem, & venerabile beati viri corpus quotidie ardet, de summo cecidit nec vitrum fractum est, nec oleū diffusum. Item vrceo vitreo vino pleno, sæpè & sæpius de sepulcro eiusdè in pavementum cadente, nec vitrum fractum, nec vinū sparsum est. Duo insuper huius monasterij seruientes, cum in vigilia anniuerfarij beati viri duas lagenas vino plenas à loco, qui dicitur Tracondia, pro charitate fratrum de ferrent, altera earum in terram decidit, nec tamen lagena fracta, nec vinum spar- sum est.

Cap. 17.

Sanat Prio-
rem à dolo-
re lateris.

Itẽ mona-
chum à fe-
bribus.
Alia mira-
cula.

Nullo modo etiam prætereundum est, quod meritis sanctissimi viri senex qui- dam, Vrsus nomine qui de more & debito, totius monasterij officinas mundare consueuerat, ad montem iuit, vt scopas in scideret. Qui casu de quadam rupe, cum corrueret, brachium, eius fractū est: cumque dolore, brachij nimum cruciaretur, ad sepulchrū sancti viri veniens, prostratus iacuit, clamans & dicens: Pater beate Co- stabilis & domine, pro anima patris & matris tuæ adiuua me, & libera me de cru- ciatu isto. Qui cum tertio eadè repeteret, non solum à dolore, verum etiam à bra- chij fractione liberatus est. Iohannes quoque cognomento Cirufinus, gutta de ca- pite ad oculū descendente, cum grauissimo cruciaretur dolore, ad sepulcrum eius- dem venit, rogans & suppliciter obsecrans, vt consueta misericordia à tanto crucia- tus dolore ipsum eriperet. Qui statim exauditus est, & gutta simul, & dolor recessit. Quidam quoque faber, Petrus de Mari nomine, cum simili dolore grauissimè tor- queretur ad sepulcrum eius venit, & de quodam foramine sepulcri eius puluere accepto, oculum fricuit: & statim liberatus est.

Cap. 18.

Contractū
brachium
cuiusdā vi-
ri sanat.

Alium ab
oculorum
dolore li-
berat.
Item aliū
Cap. 19.

Quidam insuper diaconus, Dauserius nomine, cum frequenter ad sepulcrum beati viri se appodians obdormiret, idem sanctus in somnis apparuit ei, dicens: Quare frater de sepulcro meo *gambuttam facis: moneo te, vt amplius non faci- as & ab hoc facto desistas. Qui timore correptus, aliquantis diebus beato viro obe- diuit. Verum eiusdem correptionis immemor existens, in idipsum redijt, & iterum se appodians, obdormiuit. Cui sanctus iterum apparuit, eique dixit: Nonne tibi prohibui, vt de sepulcro meo non faceres tibi gambuttam? Qui timore perterri- tus à somno surgens, brachium suum adeo contractū sensit, vt nullo modo ipsum nec plicare, nec extendere posset. Qui effusus precibus, beatum virum deuota men- te suppliciter rogauit, vt ipsum liberare dignaretur. Qui mox exauditus, meritis bea- ti viri liberatus est.

for + graba-
tum.

castigatus
obdormi-
tes ad eius
sepulcrū.
Iterum li-
beratur.

In sancta præterea die parasceues, cum de diuersis partibus multitudo virorum & mulierum, sicut mos est Christianæ religionis, sanctum diem illum discalceatis pedibus, & cum lachrymis sacra loca visitando celebraret, contigit quod multi ad hunc sanctum locum venerunt: inter quos & quadam puella similiter venit, & cum nonnulli pulpitem, vbi lectiones leguntur, ascenderent, puella similiter fortuitū cum eis ascendit, & de eodem pulpito cecidit. Et cum omnes clamarent, Mortua est puella: nutu Dei, & beati viri meritis super pedes se erigens, nihil mali habuit.

Cap. 20.

Puella ca-
dens serua-
tur illicia.

Cap. 21.

Hæc de tanto viro suisque prædecessoribus ad præsens dicta sufficiant, licet per eos multa & præclara mirabilia Deus frequenter operetur. Quorum etiam pre- cibus & meritis honestatem & præclaram religionem cum sanctitate in hoc san- cto monasterio credimus hætenus conseruatam, & ab omnium hostium incur- sionem

causæ mo-
nasterium
quorū sul-
sionem

cris patro-
norum sub
fistat.

sione & offensione, Domino auctore, vsque ad finem mundi liberam fore atque munitam. Ergo beatum virum Constabilem humilimis precibus suppliciter exoremus, vt iuxta nominis sui etymologiam, tam presentibus, quam futuris huius monasterij fratribus impetret à Domino suis orationibus constantiam in quotidiano labore ceteraminis, tribuatque stabilitatem in bonis moribus: vt per hæc, aliaque opera charitatis & misericordiae, ad beatam & æternam gloriam, vbi ipse cum Deo regnat, peruenire mereamur: ipso Domino nostro Iesu Christo donante, qui cum patre & spiritu sancto viuit & regnat Deus in secula seculorum, Amen.

VITA BEATI PETRI DAMIANI S. R. E. CARDINALIS ET EPISCOPI OSTIENSIS, VIRI SANE

tam sanctitate quam eruditione celeberrimi: vt habetur in Hieronymi Rauennatis historiographi libro quinto. Vtrum hic in Sanctos relatus sit, comperit non habeo, nisi quod Aloysius octauo suo Tomo de Sanctis, eum beatum Petrum Damiani semper intitulet.

SURIUS

q. ber
uener
RVIII
5

22. Febru.
Cap. 1.
Petri Da-
miana pa-
trina.

Cur Dami-
anus cog-
nominetur.

Matris suae
ineum cru-
delitas.
Semi mor-
tus calētis
aque bene-
ficio ad vi-
tā reuoca-
tur infans
Cap. 2.

Proficitur
alendis sui-
bus.

Inuentum
nummum fa-
cerdoti tra-

PETRVS Damianus Rauennæ, satis obscuro loco, sed inge-
nuo natus, (sunt tamen qui ex nobili Honestorū, familia or-
tum putant sed falluntur, cū id Petro peccatori conueniat)
diligenter omnibus charitatis officijs à Damiano fratre na-
tu maiore sic nutritus, ac bonis literis imbutus est, vrb eo
sibi cognomentum adscripserit, vocarique voluerit & scri-
bi Petrus Damiani: quod contigisse in Eusebio Casariensi
legimus, qui à Pamphilo amico, Eusebius Pamphili & vo-
cari & esse perpetuū voluit: quaquam in petro Damiani
id obseruari poterit, quod ipse se tantum Petrum appellat, reliqui, Damiani adun-
gunt. Antequam cucullū sumeret, bonas artes plurimos publice docuit, stylo, vt
illa ferebant tempora barbarici plenissima, satis eleganti: quod & ex illius epistolis
quas ad multos misit, & ex libris quos scripsit, Ab ineunte ætate agitari aduersis
cepit: cum enim mater post plurimos filios, hunc postremum genuisset, quadamq;
die natu maior, patre demortuo, multitudinem fratrum, & hæreditatem parua
conquereretur, ad eam mater (quam iam diu egestatis dolor cruciabat) est indignata,
ac dolore percita, vt se miseram exclamans, atque amplius vt viueret indignam, Pe-
tro vix dum nato lac negauerit, & nihil assiduo infantis ploratu commota, expe-
re eius necem videretur: quæ planè erat consecutura nequaquam sero, nisi fame si-
mul & vi frigoris iam nigrescentem, & voce ferè destitutum, sacerdotis cuiusdam
pelle adueniens, iuuisset. Hæc siquidem crudelitatem matris acriter arguens, & la-
chrymas infantis calamitatemque deplorās, immanitate summa effera tum animū
leniit, & sociam se matri iungens, calentis aquæ beneficio, alijsque remedijs semini-
uum infantem reuocauit ad vitam.

Haud ita diu post, mater diem suum obiit, & frater natu maior duxit vxorem. Hi
coniuges cum gerere curam pueri velle simularent, tam dura illum acriusque pre-
mebant seruitute, vt is non modo pane, cibisque ac vino vitiosis & corruptis ale-
retur, sed perpetuo nudatis pedibus, pannosus incederet, & multis verberibus va-
pularer: pauloque grandior factus, alendis suis proficeretur. In quo vili famula-
tu, cum die quadam argenteum nummum reperisset, & perinde ac diues repente
factus, gratulabundus, quid eo posset aptius mercari, dulci appetitu, puerilem ani-
mum, suauium rerum omnium expertem, per mollia trahente, diuitijs cogita-
ret, tandem calitus afflatus, Quid hæc, inquit, mente reuoluo? Horum certe
voluptas nequaquam fuerit diuturna. Præstabit tradere hoc sacerdoti, qui sacra
Deo faciat. Redijt interea alius eius frater, cui erat nomen Damiano Rauennæque
aliquot annos abfuerat. Is fratris ærumnas miseratus, cum in fidem & clientelam
accit.